

Fra Klubbens besøg på Assistens Kirkegård onsdag, den 23. maj 2018

Deltagerne i rundvisningen ”Den fortællende have” på Assistens Kirkegård samledes på Kapelvej foran det tidligere kirkegårdskapel, der nu anvendes som kulturcenter.

Vi blev vist rundt i to hold af henholdsvis en antropolog og en kulturgeograf. Assistens kirkegård er et meget specielt sted. Anlæggelsen af Assistens Kirkegård har sin umiddelbare baggrund i en epidemi af orientalsk byldepest, der i 1711 spredes fra Konstantinopel over Europa. I København døde 23.000 personer af pesten, mere end en tredjedel af byens indbyggere. Begravelsesvæsenet kunne slet ikke følge med. På Holmens gravplads stod kisterne ovenpå hinanden over jorden.

Inde i byen bag voldene var der 6 kirker med tilhørende kirkegårde, men de var allerede før pestepidemien ganske overfyldte. I hast anlagdes 6 assistenskirkegårde indenfor voldene. Først i 1760 besluttede man at sløjfe disse ”assisterende” kirkegårde, og en sumpet mark med tobaksplanter på den anden side af søerne blev udlagt som ny og større ”assisterende” kirkegård med en ringmur omkring. Oprindeligt var den nye, store Assistens Kirkegård tænkt som en fattigkirkegård, men efter at krigskancellisekretær Johan Samuel Augustin i 1785 havde ladet sig begrave der, ændrede dette sig, og stadig flere velhavende og kendte personer med social position blev begravet på kirkegården.

I 1803 påbegyndte Københavns bystyre en udvidelse af kirkegården mod Jagtvej. Stadskonduktør Rawert fremkom med et rationelt forslag om snorlige gange og små parceller. Heroverfor stod et forslag fra borgmester og læge Jens Bang til en plan inspireret af romantiske haveanlæg med snoede gange og overraskende indblik, hvor der blev lagt vægt på noget smukt. Resultatet blev dog mest lige gange og rette vinkler.

I 1804 opdagedes organiseret gravrøveri. Historien gik, at Giertrud Birgitte Bodenhoff var blevet begravet i skindød tilstand med en del kostbare smykker. Hun blev vækket af gravrøvere, der myrdede hende. Graven blev senere åbnet på minister Viggo Starckes foranledning. Der var ingen smykker i graven.

Kirkegården havde udviklet sig til et udflugtssted, hvor folk slog sig ned med madkurve m.v. Og graveren solgte søde snaps. I 1805 blev det for meget, og der blev udstedt forbud mod sang og dans på kirkegården. Samtidig blev det forbudt, at ”Æde- og Drikkevarer falholdes eller fortæres på Kirkegården, eller at på samme holdes Musik eller foretages noget, der ligner Lystighed”. Og i 1813 blev det særligt forbudt graveren at sælge spiritus til de besøgende.

Kirkegården har dog stadig fungeret som et fristed, hvor man kunne finde lys og luft i den efterhånden ganske tætte bebyggelse på Nørrebro. På vor rundtur så vi flere, der havde slået sig ned på steder med græsbevoksning, bl. a. mødre med småbørn i barnevogne. Dette stemmer for så vidt fint med de nuværende formål for kirkegården, idet den skal være et museum (gravmonumenterne), en park, hvor man kan opleve plads og frisk luft og endelig kirkegård. En del af arealet anvendes fortsat til begravelser, medens store dele er lukket for nye begravelser. Kirkegården skulle egentlig have været nedlagt i 1980, men har ad flere omgange fået sin levetid forlænget. Fra 2020 inddeles kirkegården i 4 områder: lokalkirkegård, mindepark, museal afdeling og almindelig park. Lokalkirkegården skal være aktiv gravplads for københavnere i hvert fald frem til 2150. I mindeparken skal rekreative og kulturhistoriske interesser trives side om side. Det er ikke muligt at erhverve gravsteder i mindeparken, medmindre man er en fortjenstfuld person. Senest er Etta Cameron og Ib Spang Olsen begravet i mindeparken.

I forbindelse med oprettelsen af den russiske menighed og bygningen af Alexander Newsky kirken i Bredgade blev på Assistens Kirkegård oprettet to russiske begravelsespladser – Ny russisk afdeling og Gammel russisk afdeling. På disse gravpladser er naturligvis især begravet personer, som kom hertil fra Rusland efter revolutionen i 1917. Blandt disse kan nævnes enkekejserinde Dagmars to livkosakker Timofei Ksenofonowich Jaschik og hans danske kone Nina og Kirill Poliakoff.

Kirkegården er tillige en slags botanisk have. I tidens løb er hjemført og plantet en række eksotiske planter, som har fået lov at vokse sig store gennem lange tidsrum. Guiden fremhævede en paraplymagnolie, der er karakteristisk ved kun at blomstre i 2 døgn. Nævnes kan også den rhododendronlignende stedsegrønne Trochodendron og Kejsertreet med store lodne blade. Meningen med de sjældne træer og planter har vistnok været, at kirkegården skulle være et sindbillede på Paradisets Have.

På turen gennem kirkegården så vi et udsnit af gravsteder fra det kendte Danmark i fortid (efter 1800) og nutid: Wiedewelt, Bodenhoff, Søren Kierkegaard, Scherfig, Dan Turell og H. C. Andersen. Og kirkegårdens eneste mausoleum, der er opført over generalguvernør Peter von Scholten og hans danske kone.

Klub 60+

Pensionistforening for tidligere medarbejdere i Fødevareministeriet (nu Miljø- og Fødevareministeriet) og for nuværende 60+ medarbejdere

Mange andre er begravet på kirkegården: Faber, Kuhlau, Fritz Jürgensen, Ludvig Bødtcher, Niels Bohr, Ben Webster, Richardt Boone med flere.

Det var en rigtig god eftermiddag, som sluttede i det gamle kapel, hvor der nu er indrettet en teatersal og et cafeteria. I cafeteriet var der kaffe og kage.

Formand: Jørgen Skovgaard Nielsen, Parkovsvej 52, 2820 Gentofte. Tlf. 29 65 39 10. E-mail: jornie@mail.dk
Næstformand: Jens Christophersen, Skt. Olavs Allé 21, 2630 Tåstrup. Tlf. 29 41 04 39. E-mail: stophersen@outlook.dk
Kasserer: Mogens Nagel Larsen, Vestervang 37, 3450 Allerød. Tlf. 4817 5282/2090 0990. E-mail: nagellarsen@mail.dk.
Sekretær: Ann Hoffmeyer Rask, Vemmetoftevej 1, 2665 Vallensbæk Strand. Tlf. 43 73 94 03. E-mail: ann@nordalrask.dk
Foreningens Bank: NORDEA, Lyngby Afdeling. Reg.nr. 2313 konto nr. 5908-711-914
Hjemmeside: www.Klub60Plus.dk